

Svar på Tarja Eklunds och 21 andra ledamöters motion om att erbjuda gratis preventivmedel till alla ungdomar i Vanda under 20 år

VD/9101/00.02.00.03/2016

JTS/JK/NJ/EA

Ledamoten Tarja Eklund och 21 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Att erbjuda gratis preventivmedel till alla ungdomar i Vanda under 20 år.

För nuvarande får ungdomar i Vanda under 20 år kostnadsfritt preventivpiller i 9 månader eller preventivring (i enlighet med Vandas läkemedelsutbud). Dessutom får alla åldersgrupper sitt livs första långvariga preventivmedel (spiraler, kapslar) gratis och denna praxis har mycket riktigt fått siffrorna på avbrutna graviditeter att sjunka särskilt i åldersgruppen 20–24 år, men också på hela stadens nivå med hela 20 procent. Spiralerna är numera också bland förstahandsalternativen även för dem som inte fött några barn. Det vore viktigt att användningen av preventivmedel med säkerhet skulle fortsätta bland ungdomarna även efter gratisperioden.

THL (Institutet för hälsa och välfärd) och SHM (Social- och hälsovårdsministeriet) har redan i flera års tid rekommenderat att kommunerna skulle erbjuda gratis preventivmedel till unga.

I flera kommuner är det för ögonblicket aktuellt med kommuninvånarinitiativ om att erbjuda gratis preventivmedel till unga. Initiativ har väckts åtminstone i Helsingfors, Åbo och Nyslott. I Esbo hölls en omröstning i frågan och motionen vann majoritetens stöd i stadsfullmäktige. I dag erbjuder Esbo kostnadsfria preventivmedel i tre månaders tid för dem som påbörjar användningen av preventivmedel. I fortsättningen är avsikten att preventivmedel skulle vara gratis för esbobor under 20 år.

Allmänt taget kan man säga att antalet avbrutna graviditeter i Finland har minskat och var som lägst 2014 i en jämförelse med de 15 åren dessförinnan. Särskilt har antalet graviditeter som avbrutits hos unga under 20 år minskat under 2000-talet i Finland. Flest avbrutna graviditeter utförs i ålderskategorin 20–24 år vilket medfört att i många kommuner har man föreslagit att kostnadsfri prevention skulle erbjudas alla under 25 år. Det vore bra om praxis skulle vara den samma i alla kommuner och för att trygga jämlikheten borde man sträva till detta också på riksnivå.

Vi undertecknade förutsätter att Vanda börjar erbjuda gratis preventivmedel till alla vandabor under 20 år.”

Stadsfullmäktige 17.10.2016 § 12

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända det till stadsstyrelsen för beredning.

Verksamhetsområdet för social- och hälsovård konstaterar följande som sitt svar:

I ”Edistä, ehkäise ja vaikuta” – handlingsprogrammet (1) för sexuell och reproduktiv hälsa som utarbetats av Institutet för hälsa och välfärd för åren 2014–2020 tar man tydligt ställning till att kommuner eller samkommuner ska erbjuda kostnadsfria valfria preventivmedel för alla under 20 år. Detta har införts i praktiken endast i några kommuner i Finland, bl.a. i Grankulla i fjol och i Esbo nästa år. Raumo har mycket bra erfarenheter av praxisen. Innan de kostnadsfria preventivmedlen infördes för ungdomar under 20 år avbröts 71 graviditeter år 2011, medan endast 40 graviditeter avbröts år 2014 (2).

I Vanda har kvinnor i alla åldersgrupper sedan år 2013 fått sitt första långtidsverkande preventivmedel kostnadsfritt och från början av år 2016 också alltid efter en avbruten graviditet och till missbrukare med hjälp av Vinkkari-samarbetet. Genom denna praxis har antalet aborter sjunkit från 571 aborter år 2012 till 447 aborter år 2015. År 2012 utfördes ännu abort åt 11,4 kvinnor per 1000 kvinnor i åldern 15–49, medan år 2015 endast 8,8 per 1000 i fertil ålder. I hela landet avbröts

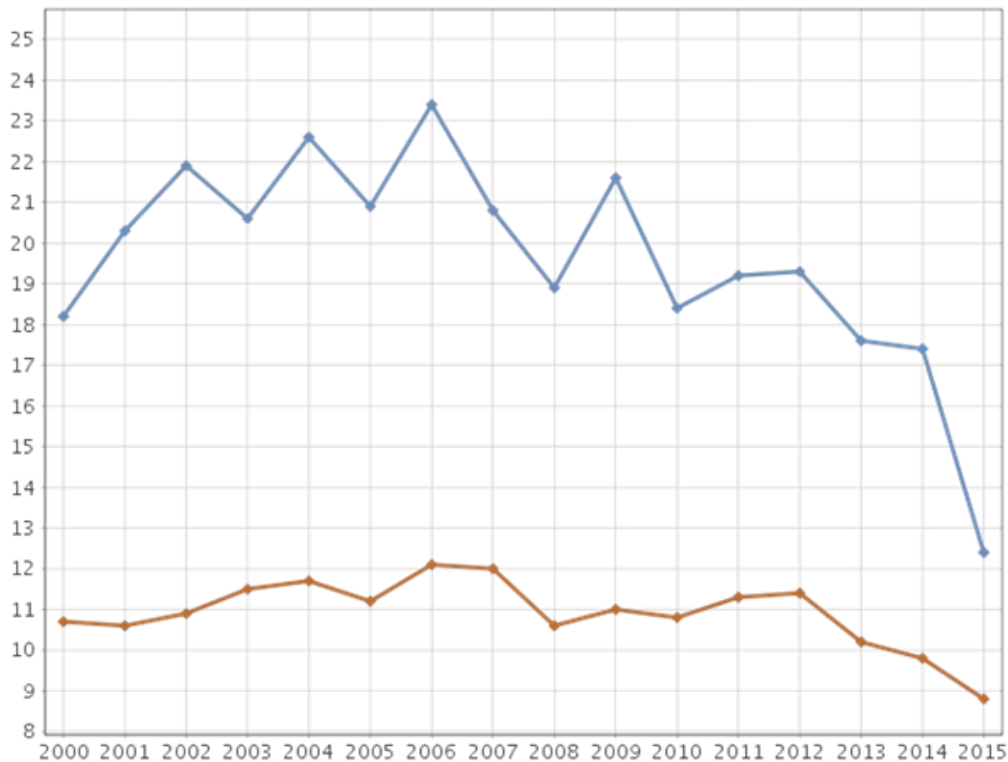
8,2 graviditeter per 1000 kvinnor i fertil ålder år 2015. Det är första gången som antalet aborter är så lågt i Vanda under 2000-talet (3). Kostnaderna för kostnadsfri utdelning av långtidsverkande preventivmedel har utgjorts av läkemedelskostnader och de har uppgått till ca 150 000 euro om året. Familjeplaneringsrådgivningarna har varit verksamma i Vanda sedan år 1975 och den kostnadsfria utdelningen har kunnat genomföras med hjälp av den gamla personalen.

För närvarande besöker 1400 ungdomar i åldern 15–19 år familjeplaneringsrådgivningarna varje år. Av besökarna väljer ca 10 % ett långtidsverkande preventivmedel, resterande 90 % av besökarna väljer någon annan korttidsverkande hormonell preventivmetod (kombinationspiller, progesteron eller p-ring), som de får kostnadsfritt för nio månader. Kommunens kostnader för hormonella preventivmedel är ca 80 euro om året om man ser till HNS-apotekets priser, beroende på produkt varierar priset mellan 60–100 euro. Däremot betalar ungdomar klart mer för preventivmedel på apoteket. Om de ungdomar under 20 år som idag använder en korttidsverkande hormonell preventivmetod skulle få sina preventivmedel betalda av kommunen, skulle detta ge upphov till en kostnad på ca 100 000 euro om året. (90 % av 1400 besökare, 80 euro om året).

I Vanda finns årligen ca 6000 kvinnor/flickor och pojkar/män i åldern 15–19 år. Av denna åldersgrupp använde enligt Taloustutkimus 47 % preventivmedel och 75 % av dem kombinationspiller, progesteron eller p-plåster. Således finns ca 2100 kvinnor i Vanda som använder hormonella preventivmedel, vilka potentiellt alltså skulle uppsöka våra tjänster. Om detta skulle förverkligas fullt ut, skulle det innebära en sammanlagd kostnad på ca 169 000 euro om året. Dessutom hör också kondomer till de kostnadsfria preventivmedlen som dock är förmånliga för kommunen att skaffa och som också ger skydd mot sexuellt överförbara sjukdomar. Man skulle inte behöva utöka personalresurserna på grund av den kostnadsfria utdelningen, eftersom utdelningen mycket väl kan ske inom strukturen för den nuvarande preventivmedelsuppföljningen och i samband med besök vid familjeplaneringsrådgivningarna. Resurser för eventuella nya besökare får vi bl.a. i och med uppföljningsbesök som inte utnyttjas med anledning av den utökade användningen av långtidsverkande preventivmedel. Dessutom ger förlängningen av giltigheten hos recept från ett år till två år, som genomförs nästa år, möjlighet att minska antalet uppföljningsbesök för personer som använder hormonella preventivmedel med liten skadeverkningsrisk och således blir tider också lediga för nya besökare. Det finns anledning att också i fortsättningen gynna långtidsverkande preventivmetoder, inte bara på grund av kostnadsskäl, men också på grund av effektiviteten och de mindre riskerna som användarna utsätts för.

Kostnaderna för en utökning av den kostnadsfria utdelningen skulle uppgå till ca 100 000–169 000 euro om året. Det har inte reserverats pengar för detta ändamål i hälsovårdstjänsternas budget för år 2017. Man kan behandla och fatta beslut i frågan inom ramen för nästa ekonomiplaneringsperiod.

1. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116162/THL_OPAS33_VERKKO9.3.2016.pdf?sequence=3
2. <http://yle.fi/uutiset/3-7811041>
3. Vandas abortsiffror under 2000-talet, ungdomar i åldern 15–24 med blått, alla i fertil ålder, 15–49-åringar, med orange

Stadsstyrelsen 14.11.2016 § 13

Förslag av biträdande stadsdirektören för social- och hälsovårdsväsendet:

Styrelsen beslutar att

- a) ge Tarja Eklund och flera andra (37) ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 12.12.2016 § 8

Stadsstyrelsens förslag:

Fullmäktige beslutar att anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Anvisningar för sökande av ändring: 4.1 Besvärsförbud

Närmare information:

direktör för hälsovårdsservicen, Jarmo Kantonen, tfn 09 8392 6195, foramn.efternamn@vantaa.fi